

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Warszawie

LWA.410.002.02.2020

Jan Żychliński
Starosta Powiatu Warszawskiego Zachodniego

Starostwo Powiatu Warszawskiego Zachodniego
ul. Poznańska 129/133
05-850 Ożarów Mazowiecki

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

zmienione zgodnie z treścią uchwały Zespołu Orzekającego Komisji Rozstrzygającej w Najwyższej Izbie
Kontroli z dnia 26 sierpnia 2020 r.

P/20/021 Kształcenie w szkołach specjalnych

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Starostwo Powiatu Warszawskiego Zachodniego ¹ , ul. Poznańska 129/133, 05-850 Ożarów Mazowiecki
Kierownik jednostki kontrolowanej	Jan Żychliński, Starosta Powiatu Warszawskiego Zachodniego ² , od 27 listopada 2014 r.
Zakres przedmiotowy kontroli	Warunki kształcenia w szkołach specjalnych
Okres objęty kontrolą	Lata 2017-2020, do czasu zakończenia kontroli oraz z wykorzystaniem dowodów sporządzonych przed tym okresem
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ³
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Warszawie
Kontroler	Marta Pietruszewska, starszy inspektor kontroli państwowej, upoważnienia do kontroli nr LWA/46/2020 z 14 lutego 2020 r.; LWA/61/2020 z 27 kwietnia 2020 r. (akta kontroli tom I str.1-2,8)

¹ Dalej: Starostwo.

² Dalej: Starosta.

³ Dz. U. z 2019 r. poz. 489 ze zm., dalej: ustawa o NIK.

II. Ocena ogólna⁴ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

Powiat Warszawski Zachodni⁵, jako organ prowadzący realizował działania na rzecz zapewnienia odpowiednich do potrzeb warunków kształcenia dzieci i młodzieży w szkołach i placówkach specjalnych.

Wszystkim uczniom zamieszkującym na terenie Powiatu i posiadającym orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego zapewniono miejsca w szkołach specjalnych prowadzonych przez Powiat odpowiednich dla stwierdzonej niepełnosprawności. W terminie podjęto uchwały w sprawie planu sieci szkół oraz przekształcenia szkół w związku z reformą systemu oświaty, z wyjątkiem uchwały dotyczącej Szkoły Przysposabiającej do Pracy, którą podjęto po terminie wynikającym z art. 172 ust. 3 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo oświatowe⁶.

Planując i wydając środki finansowe na prowadzenie szkół specjalnych, w tym kształcenie i doskonalenie nauczycieli uwzględniano zapotrzebowanie i specyfikę tych placówek. Uwzględniano wnioski dyrektorów szkół specjalnych prowadzonych przez Powiat o dodatkowe środki finansowe związane m.in. z poprawą warunków lokalowych. Na finansowanie zadań kształcenia specjalnego, wykorzystywano również środki własne Powiatu, w związku z czym każdego roku przeznaczano środki wyższe niż kwota przewidziana w części oświatowej subwencji.

Przekazując środki finansowe szkołom specjalnym przestrzegano wag, określonych w algorytmie podziału części oświatowej subwencji ogólnej, dla poszczególnych niepełnosprawności. Dla czterech spośród 13 szkół niepublicznych, w latach 2017-2018, Powiat udzielił dotacji w nieprawidłowych wysokościach.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny cząstkowej⁷ kontrolowanej działalności

OBSZAR

Opis stanu faktycznego

1. Warunki kształcenia w szkołach specjalnych

1. W latach szkolnych 2017/2018-2019/2020 Powiat prowadził Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy im. płk. Jerzego Strzałkowskiego w Lesznie (SOSW w Lesznie) oraz Szkołę Podstawową przy Klinicznym Szpitalu Dziecięcym w Dziekanowie Leśnym⁸. Szkoła, we wrześniu 2019 r. zmieniła nazwę na: Specjalną Szkołę Podstawową z Oddziałami Przedszkolnymi w Samodzielnym Zespole Publicznych Zakładów Opieki Zdrowotnej im. Dzieci Warszawy w Dziekanowie Leśnym wchodzącą w skład Zespołu Szkół Specjalnych w Samodzielnym Zespole Publicznych Zakładów Opieki Zdrowotnej im. Dzieci Warszawy w Dziekanowie Leśnym⁹. Ponadto we wrześniu 2019 r. utworzono Zespół Szkół Specjalnych w Samodzielnym Zespole Publicznych Zakładów Opieki Zdrowotnej im. Dzieci Warszawy w Dziekanowie Leśnym (Zespół Szkół w Dziekanowie Leśnym)¹⁰ oraz Specjalne Liceum Ogólnokształcące w Samodzielnym Zespole Publicznych Zakładów Opieki Zdrowotnej im. Dzieci Warszawy wchodzące w skład ww. Zespołu Szkół¹¹.

⁴ Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

⁵ Dalej: Powiat.

⁶ Dz. U. z 2017 r. poz. 60, ze zm. Dalej: ustawa wprowadzająca Prawo oświatowe.

⁷ Oceny cząstkowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena cząstkowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

⁸ Szkoła Podstawowa powstała z przekształcenia Zespołu Szkół przy Klinicznym Szpitalu Dziecięcym w Dziekanowie Leśnym - Uchwała nr XXIII/163/2017 Rady Powiatu Warszawskiego Zachodniego z dnia 21 września 2017 r.

⁹ Uchwała nr VI/60/2019 Rady Powiatu Warszawskiego Zachodniego z dnia 19 czerwca 2019 r.

¹⁰ Uchwała nr VI/62/2019 Rady Powiatu Warszawskiego Zachodniego z dnia 19 czerwca 2019 r.

¹¹ Uchwała nr VI/61/2019 Rady Powiatu Warszawskiego Zachodniego z dnia 19 czerwca 2019 r.

W roku szkolnym 2019/2020 w skład SOSW w Lesznie wchodziły: Publiczna Szkoła Podstawowa Specjalna, Branżowa Szkoła Specjalna I Stopnia, Publiczne Przedszkole Specjalne nr 2, Szkoła Specjalna Przysposabiająca do Pracy, a w skład Zespołu Szkół w Dziekanowie Leśnym – Specjalne Liceum Ogólnokształcące i Specjalna Szkoła Podstawowa z Oddziałami Przedszkolnymi.

Powiat przekazywał dotacje niepublicznym szkołom specjalnym wchodzącym w skład: Ośrodka Szkolno-Wychowawczego dla Dzieci Niewidomych im. Róży Czackiej w Laskach¹² (w roku szkolnym 2019/2020 w skład OSW w Laskach wchodziły: Szkoła Podstawowa dla Niewidomych, Szkoła Podstawowa Specjalna dla Niewidomych, Szkoła Przysposabiająca do Pracy dla Niewidomych, Szkoła Policealna¹³, Liceum Ogólnokształcące, Technikum Masażu, Technikum dla Niewidomych, Branżowa Szkoła I stopnia dla Niewidomych) i Młodzieżowego Ośrodka Socjoterapii nr 1 w Łomiankach¹⁴ (Szkoła Podstawowa Specjalna – w roku szkolnym 2019/2020).

Według stanu na 30 września 2019 r., w roku szkolnym 2019/2020, do szkół: w SOSW w Lesznie uczęszczało ogółem 169 uczniów¹⁵, Zespołu Szkół w Dziekanowie Leśnym – 61 uczniów, OSW w Laskach – 184 uczniów, MOS w Łomiankach – 113 uczniów.

(akta kontroli tom I str. 256, 336, 340-342)

W latach 2017-2019 w szkołach specjalnych prowadzonych przez Powiat¹⁶ zatrudnionych było odpowiednio 91 nauczycieli na 107,91¹⁷ etatach, 90 nauczycieli na 103,65¹⁸ etatach i 96 nauczycieli na 106,68¹⁹ etatach, co stanowiło odpowiednio: 54,23%, 52,09% i 47,62% ogólnej liczby etatów nauczycieli zatrudnionych w szkołach prowadzonych przez Powiat.

W szkołach specjalnych²⁰ dotowanych przez Powiat a prowadzonych przez inne podmioty, w latach 2017-2019, zatrudnionych było odpowiednio: 205 nauczycieli na 151,92 etatach, 187 nauczycieli na 165,36 etatach, 208 nauczycieli na 185,75 etatach²¹, co stanowiło odpowiednio: 57,76%, 63,11% i 84,37% ogólnej liczby etatów nauczycieli zatrudnionych w szkołach prowadzonych przez inne podmioty niż Powiat.

(akta kontroli tom I str. 293-297)

Liczba uczniów z orzeczeniami wydanymi przez publiczne poradnie psychologiczno-pedagogiczne, uczęszczających do szkół prowadzonych przez Powiat wyniosła²²: w roku szkolnym 2017/2018 – 182 uczniów, w tym 172 uczniów uczęszczało do szkół specjalnych (z tego: 75 z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim, 46 z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym, 41 z niepełnosprawnościami sprzężonymi oraz 10 objętych zajęciami rewalidacyjno-wychowawczymi), w roku szkolnym 2018/2019 – 173, w tym 162 uczęszczało do szkół specjalnych (71 uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim, 39 z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym, 42 z niepełnosprawnościami sprzężonymi, jeden uczeń z autyzmem (w tym z zespołem Aspergera) oraz 9 uczniów objętych zajęciami rewalidacyjno-

¹² Dalej: OSW w Laskach.

¹³ Szkoła Policealna przy Ośrodku Szkolno-Wychowawczym dla Dzieci Niewidomych im. Róży Czackiej w Laskach.

¹⁴ Dalej: MOS w Łomiankach.

¹⁵ W tym, dziewięć dzieci z grupy rewalidacyjno-wychowawczej i czworo dzieci w przedszkolu. Przedszkole prowadzone było przez Powiat na mocy porozumienia z dnia 2 października 2012 r., w którym gmina Leszno przekazała Powiatowi uprawnienia do założenia i prowadzenia przedszkola specjalnego.

¹⁶ Szkoły wchodzące w skład SOSW w Lesznie i Zespołu Szkół w Dziekanowie Leśnym.

¹⁷ Tj. 86,77 etatów subwencyjnych, według stanu na 30 września 2017 r.

¹⁸ Tj. 87,29 etatów subwencyjnych, według stanu na 30 września 2018 r.

¹⁹ Tj. 85,99 etatów subwencyjnych, według stanu na 2 marca 2020 r.

²⁰ Szkoły wchodzące w skład OSW w Laskach i MOS w Łomiankach.

²¹ Według stanu na 11 maja 2020 r.

²² Według stanu na 30 września lat 2017-2019.

wychowawczymi) i w roku szkolnym 2019/2020 – 187 uczniów, w tym 169 uczęszczało do szkół specjalnych (58 uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim, 43 z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym, 58 z niepełnosprawnościami sprzężonymi, jeden uczeń z autyzmem (w tym z zespołem Aspergera) oraz 9 uczniów objętych zajęciami rewalidacyjno-wychowawczymi).

W szkołach specjalnych prowadzonych przez Powiat w roku szkolnym 2017/2018 było 11 uczniów, a w latach 2018/2019-2019/2020 po 12 uczniów objętych nauczaniem indywidualnym, a także odpowiednio: 16, 20²³ i 15 uczniów z wydłużonym okresem nauki w ramach etapu edukacyjnego.

W latach 2017-2020 został złożony jeden wniosek o wyrażenie zgody na utworzenie dodatkowego etatu pomocy nauczyciela – przez dyrektora SOSW w Lesznie (w dniu 13 września 2017 r.), a Zarząd Powiatu 23 listopada 2017 r. wyraził zgodę. W ww. okresie Powiat nie podpisywał porozumień z innymi jednostkami samorządu terytorialnego z zakresu kształcenia specjalnego.

(akta kontroli tom I str. 298-304)

Liczba uczniów z orzeczeniami wydanymi przez publiczne poradnie psychologiczno-pedagogiczne, uczęszczających do szkół prowadzonych przez podmioty inne niż Powiat wyniosła²⁴: w roku szkolnym 2017/2018 – 279, wszyscy uczniowie uczęszczali do szkół specjalnych (52 uczniów niewidomych, 45 słabowidzących, trzech z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim, 69 z niepełnosprawnościami sprzężonymi, dwóch uczniów z autyzmem (w tym z zespołem Aspergera), 108 uczniów zagrożonych niedostosowaniem społecznym lub niedostosowanych społecznie), w roku szkolnym 2018/2019 – 289, w tym 288 uczęszczających do szkół specjalnych (po 47 uczniów niewidomych i słabowidzących, dwóch z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim, trzech z autyzmem (w tym z zespołem Aspergera), 75 z niepełnosprawnościami sprzężonymi, 114 uczniów zagrożonych niedostosowaniem społecznym lub niedostosowanych społecznie), w roku szkolnym 2019/2020 – 305, w tym 301 uczęszczających do szkół specjalnych (49 uczniów niewidomych, 45 słabowidzących, pięciu z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim, jeden uczeń z autyzmem (w tym z zespołem Aspergera), 90 z niepełnosprawnościami sprzężonymi, 111 zagrożonych niedostosowaniem społecznym lub niedostosowanych społecznie).

W latach szkolnych 2017/2018-2019/2020 w szkołach specjalnych prowadzonych przez inne podmioty niż Powiat nie było uczniów objętych nauczaniem indywidualnym. W ww. okresie było odpowiednio 13, 15 i 20 uczniów z wydłużonym okresem nauki w ramach etapu edukacyjnego.

(akta kontroli tom I str. 307-308)

2. W latach szkolnych 2017/2018-2019/2020 do Starostwa wpłynęło odpowiednio 66, 65 i 101 wniosków o zapewnienie dzieciom odpowiedniej formy kształcenia. Powiat zapewnił odpowiednio: 52, 53 i 75 dzieciom z niepełnosprawnościami kształcenie w szkołach specjalnych, a w przypadku odpowiednio: 10, 11 i 23 dzieci w szkołach ogólnodostępnych. W pozostałych przypadkach nie zapewniono właściwej formy kształcenia z powodu: braku miejsc w trakcie roku szkolnego (dotyczyło to siedmiorga dzieci niezamieszkujących na terenie Powiatu), oraz nieprowadzenia przez Powiat odpowiedniej szkoły (jedno dziecko zamieszkujące na terenie Powiatu)²⁵.

²³ Wśród 20 uczniów z wydłużonym okresem nauki w ramach etapu edukacyjnego był jeden uczeń objęty nauczaniem indywidualnym.

²⁴ Według stanu na 30 września lat 2017-2019.

²⁵ Wniosek rodziców dotyczył przyjęcia dziecka do SOSW w Lesznie, który był przeznaczony dla dzieci niepełnosprawnych intelektualnie, natomiast w orzeczeniu wskazano jako możliwą formę kształcenia, ze względu na zagrożenie

3. Zarząd Powiatu przyjął 15 marca 2017 r. uchwałę w sprawie planu sieci publicznych szkół ponadgimnazjalnych i ponadpodstawowych, w tym szkół specjalnych, mających swoją siedzibę na terenie Powiatu Warszawskiego Zachodniego²⁶ na podstawie przepisów ustawy wprowadzającej Prawo oświatowe. W tym samym dniu uchwałę opublikowano na stronie internetowej Biuletynu Informacji Publicznej Starostwa Powiatowego, a następnie przekazano do Kuratorium Oświaty w Warszawie²⁷ oraz szkół wymienionych w uchwale²⁸. Kurator nie wniósł uwag do przedstawionej uchwały.

W związku z przekształceniami szkół, które nastąpiły z mocy prawa, w 2017 r. Rada Powiatu podjęła uchwały deklaratoryjne potwierdzające przekształcenie szkół specjalnych, dla których Powiat był organem prowadzącym, tj. w SOSW w Lesznie: sześciolletniej Publicznej Szkoły Podstawowej Specjalnej w ośmioletnią Publiczną Szkołę Podstawową Specjalną²⁹; Publiczną Zasadniczą Szkołę Zawodową Specjalną w Branżową Szkołę Specjalną I stopnia³⁰; Zespołu Szkół przy Klinicznym Szpitalu Dziecięcym w Dziekanowie Leśnym w ośmioletnią Szkołę Podstawową przy Klinicznym Szpitalu Dziecięcym w Dziekanowie Leśnym³¹. Uchwały podjęto w terminach określonych w przepisach ustawy wprowadzającej Prawo oświatowe, tj. do 30 listopada 2017 r.

Po ww. określonym terminie, tj. 20 września 2018 r. Rada Powiatu podjęła uchwałę o przekształceniu Szkoły Specjalnej Przysposabiającej do Pracy w SOSW w Lesznie w Szkołę Specjalną Przysposabiającą do Pracy³².

W 2019 r. Rada Powiatu podjęła uchwałę³³, w terminie wynikającym z art. 127 ust. 2 ustawy wprowadzającej Prawo oświatowe, tj. do dnia 30 listopada 2019 r., o zakończeniu działalności Publicznego Gimnazjum Specjalnego w SOSW w Lesznie.

W 2019 r., po utworzeniu Zespołu Szkół w Dziekanowie Leśnym Rada Powiatu nie podjęła, stosownie do art. 39 ust. 7 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe³⁴, uchwały w sprawie planu sieci publicznych szkół ponadpodstawowych oraz szkół specjalnych mających siedzibę na obszarze Powiatu, która uwzględniałaby funkcjonowanie ww. Zespołu na terenie Powiatu, w roku szkolnym 2019/2020.

Członek Zarządu Powiatu³⁵ wyjaśnił, że utworzenie Zespołu Szkół związane było z wyrażeniem woli przez Marszałka Województwa Mazowieckiego przejęcia do prowadzenia Szkoły Podstawowej przy Klinicznym Szpitalu Dziecięcym w Dziekanowie Leśnym. Projekt porozumienia w sprawie prowadzenia Zespołu Szkół przekazano do Urzędu Marszałkowskiego 26 listopada 2019 r., a porozumienie ostatecznie podpisano 9 czerwca 2020 r. Projekt uchwały w sprawie planu sieci szkół jest przygotowany. Zostanie on skierowany do opiniowania przez kuratora oświaty, a następnie przedłożony Radzie Powiatu.

(akta kontroli tom I str. 321-342, tom III str. 265)

niedostosowaniem społecznym, kształcenie w specjalnym ośrodku wychowawczym, młodzieżowym ośrodku socjoterapii lub szkole ogólnodostępnej.

²⁶ Uchwała nr 46/2017.

²⁷ Uchwałę złożono 16 marca 2017 r. w kancelarii Kuratorium Oświaty w Warszawie.

²⁸ Uchwałę przekazano do szkół drogą mailową 21 marca 2017 r.

²⁹ Uchwała nr XXIII/160/2017 z dnia 21 września 2017 r.

³⁰ Uchwała nr XXIII/159/2017 z dnia 21 września 2017 r.

³¹ Uchwała nr XXIII/163/2017 z dnia 21 września 2017 r.

³² Uchwała nr XXXI/222/2018 z dnia 20 września 2018 r. Dalej: Szkoła Przysposabiająca do Pracy w SOSW w Lesznie.

³³ Uchwała nr VII/73/2019 z dnia 19 września 2019 r.

³⁴ Dz. U. z 2020 r., poz. 910. Dalej: ustawa Prawo oświatowe.

³⁵ Sprawujący bezpośredni nadzór nad pracą Wydziału Oświaty.

4. W związku z przekształceniem szkół wynikającym ze zmian w systemie oświaty w wymaganych terminach Powiat dokonał zmian wpisów w ewidencji szkół i placówek niepublicznych w zakresie: trzech przekształconych sześciolletnich szkół podstawowych w szkoły ośmioletnie, trzyletniego liceum ogólnokształcącego przekształconego w liceum czteroletnie, dwóch czteroletnich techników przekształconych w technika pięcioletnie, zasadniczej szkoły zawodowej przekształconej w branżową szkołę I stopnia. Powiat na podstawie art. 162 ust. 1 oraz art. 169 ust. 3 ustawy wprowadzającej Prawo oświatowe dokonał zmiany wpisu Branżowej Szkoły Specjalnej I stopnia dla Niewidomych w OSW w Laskach oraz z dniem 31 sierpnia 2018 r. wykreślił ww. szkołę z ewidencji szkół i placówek niepublicznych. Z ewidencji, na podstawie art. 169 ust. 1 pkt 5 ustawy Prawo oświatowe, wykreślono w dniu 12 grudnia 2019 r. trzy gimnazja specjalne.

(akta kontroli tom I str. 343-373)

5. Powiat nie posiadał dokumentów o charakterze strategicznym dedykowanych wprost dla szkół specjalnych. Jak wyjaśnił Starosta nie ma takiego obowiązku. Powiat był organem prowadzącym dla jednej placówki specjalnej SOSW w Lesznie, którego mienie było własnością Powiatu. W związku z tym Powiat decydował m.in. o rozwoju oferty edukacyjnej placówki. W przypadku Zespołu Szkół w Dziekanowie Leśnym, który był szkołą przyszpitalną, trudnym było ustalenie jakiegokolwiek strategii, ponieważ organ prowadzący nie miał wpływu na rozwój placówki, który był ściśle powiązany z liczbą, wiekiem i stanem zdrowia pacjentów szpitala, a te składowe zmieniały się bardzo dynamicznie. Potrzeby szkół specjalnych w zakresie zajęć pozalekcyjnych, świetlicowych, a także kształcenia i doskonalenia zawodowego analizowane były m.in. podczas zatwierdzania arkuszy organizacyjnych.

W latach 2017-2019 Powiat, jako organ prowadzący, zapewniał środki na kształcenie nauczycieli szkół, w tym nauczycieli szkół specjalnych. Podział środków na dofinansowanie doskonalenia zawodowego nauczycieli był każdorazowo uzgadniany z dyrektorami szkół. Powiat ustalał ww. środki finansowe w wysokości określonej w art. 70a ust. 1 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. Karta Nauczyciela³⁶, tj. 1% w latach 2017-2018 oraz 0,8 % w 2019 r. planowanych rocznych środków przeznaczonych na wynagrodzenia osobowe nauczycieli. Wysokość środków na kształcenie nauczycieli określono: w 2017 r. na 100,0 tys. zł, w tym 25,6 tys. zł dla szkół specjalnych; w 2018 r. na 100,0 tys. zł, w tym 23,7 tys. zł dla szkół specjalnych; w 2019 r. na 86,0 tys. zł, w tym 28,9 tys. zł dla szkół specjalnych; w 2020 roku na 111 tys. zł, w tym 30,1 tys. dla szkół specjalnych.

Informacje o stanie realizacji zadań oświatowych Powiatu za lata szkolne 2017/2018 i 2018/2019 złożono do Biura Rady, Zarządu i Informacji Publicznej w terminie określonym w art. 11 ust. 7 ustawy Prawo oświatowe, a Rada rozpatrzyła je na sesjach odpowiednio: 7 listopada 2018 r. i 19 grudnia 2019 r. Ww. informacje zawierały dane o organizacji kształcenia i wychowania w szkołach i placówkach prowadzonych przez Powiat, wynikach egzaminów zewnętrznych w szkołach prowadzonych przez Powiat (egzamin gimnazjalny, egzamin maturalny, egzamin potwierdzający kwalifikacje w zawodzie), pomocy psychologiczno-pedagogicznej, kadry pedagogicznej i administracji szkół i placówek. W informacjach przedstawiono liczbę uczniów kształcących się w szkołach specjalnych, a w przypadku Branżowej Szkoły Specjalnej I stopnia w SOSW w Lesznie także zawody, w których kształcono (np. kucharz, ogrodnik, fryzjer). W odniesieniu do dzieci zdających egzamin gimnazjalny w informacjach odnotowywano, że arkusz egzaminacyjny był przeznaczony dla dzieci z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim.

³⁶ Dz. U. z 2019 r., poz. 2215.

W związku z nieprzekazaniem przez Okręgową Komisję Egzaminacyjną w Warszawie wyników egzaminu ósmoklasisty z 2019 r., Informacja o stanie realizacji zadań oświatowych za rok szkolny 2018/2019 nie zawierała ww. danych. Kurator Oświaty, w latach 2017-2019 nie przeprowadzał ewaluacji w szkołach specjalnych prowadzonych przez Powiat. W informacjach nie przedstawiano problemów organizacyjnych bądź lokalowych dotyczących szkół specjalnych.

(akta kontroli tom II str. 1-10, 14, 18, 22, 26, 35-37, 54, 64-66, 72, 93, 202-205, tom III str. 93)

6. Powiat zapewnił dyrektorom szkół specjalnych udział w planowaniu wydatków, szacując koszty kształcenia w prowadzonych przez Powiat szkołach specjalnych i placówkach z uwzględnieniem zgłaszanych przez nich potrzeb. Przekazywano dyrektorom szkół informacje niezbędne do opracowania projektów planów finansowych, które następnie ujmowano w planie budżetu. Składane przez dyrektorów szkół specjalnych wnioski o zmianę planu finansowego były rozpatrywane na posiedzeniach Zarządu Powiatu. Dyrektor SOSW w Lesznie w 2017 r. złożył sześć takich wniosków, w 2018 r. – pięć wniosków, w 2019 r. – trzy wnioski. Dyrektor Zespołu Szkół w Dziekanowie Leśnym, złożył trzy wnioski w 2017 r. i dwa wnioski w 2019 r. Dyrektorzy wnioskowali m.in. o zwiększenie środków finansowych na zakup mebli do internatu, wymianę oświetlenia, remont padoku, zakup dwóch koni. Wszystkie złożone wnioski zostały zatwierdzone przez Zarząd Powiatu.

(akta kontroli tom II str. 93-94, 131-199)

7. W latach 2017-2019 dochody Powiatu z części oświatowej subwencji ogólnej wyniosły odpowiednio: 30 556,9 tys. zł, 32 046,1 tys. zł i 34 232,4 tys. zł.

Subwencja na zadania powiatowe kształcenia specjalnego stanowiła odpowiednio: 23 988,0 tys. zł (na zadania: szkolne 13 672,6 tys. zł, pozaszkolne 10 315,4 tys. zł); 25 145,3 tys. zł (na zadania: szkolne 14 451,7 tys. zł, pozaszkolne 10 693,6 tys. zł); 26 223,2 tys. zł (na zadania: szkolne 14 996,2 tys. zł, pozaszkolne 11 227,0 tys. zł).

W latach 2017-2019 Powiat, ze środków europejskich, realizował projekt pn.: "Energia Kompetencji - program wsparcia umiejętności i kompetencji zawodowych uczniów", w którym uczestniczyły trzy szkoły prowadzące kształcenie zawodowe – dwie ogólnodostępne oraz Branżowa Szkoła Specjalna I stopnia w SOSW w Lesznie. Celem projektu był wzrost jakości i atrakcyjności oferty edukacyjnej szkół prowadzących kształcenie zawodowe w Powiecie. Projekt realizowano od 1 września 2017 r. do 31 grudnia 2018 r., w ramach którego uczniowie odbywali staże zawodowe u pracodawców oraz uczestniczyli w kursach (kurs operatora wózków jezdniowych podnośnikowych, florysty, pracownika usług kosmetycznych). Całkowita wartość projektu wyniosła 1 780,2 tys. zł, z czego SOSW w Lesznie wykorzystał 303,8 tys. zł.

W latach 2017-2019 na zadania związane z kształceniem specjalnym Powiat otrzymał środki z rezerwy części oświatowej subwencji ogólnej³⁷ w łącznej kwocie 24,5 tys. zł (w 2018 r. – 14,5 tys. zł, w 2019 r. – 10,0 tys. zł). Środki pozyskano z tytułu: korekty danych statystycznych przyjętych do wyliczenia części oświatowej subwencji ogólnej, dofinansowania wyposażenia publicznych szkół i placówek prowadzonych przez jst w zakresie pomieszczeń do nauki w nowo wybudowanych budynkach oraz nowych pomieszczeń do nauki pozyskanych w wyniku adaptacji.

³⁷ Powiat, w latach 2017-2019, otrzymał w sumie 1 412,3 tys. zł z rezerwy części oświatowej subwencji ogólnej z tytułu wzrostu zadań szkolnych i pozaszkolnych polegających na wzroście liczby uczniów przeliczeniowych przypadająca. Powiat nie był w stanie wskazać ile z ww. kwoty przypadło dla szkół specjalnych. Dofinansowanie w zakresie wyposażenia publicznych szkół i placówek prowadzonych przez jst w zakresie pomieszczeń do nauki w nowo wybudowanych budynkach oraz nowych pomieszczeń do nauki pozyskanych w wyniku adaptacji wyniosło w sumie 135 000 zł, z czego SOSW w Lesznie otrzymał 10,0 tys. zł.

Powiat, w latach 2017-2019, ze środków własnych przeznaczył na realizację zadań związanych z prowadzeniem szkół specjalnych odpowiednio: 1 487,0 tys. zł; 2 323,4 tys. zł; 3 165,3 tys. zł.

(akta kontroli tom II str. 209-213)

8. Powiat przekazując środki finansowe szkołom specjalnym uwzględniał zgłoszone potrzeby i specyfikę szkół (tj. uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi) oraz wagi określone w algorytmie podziału części oświatowej subwencji ogólnej dla odpowiednich niepełnosprawności.

W przypadku placówek specjalnych, dla których organem prowadzącym był Powiat wysokość subwencji wynikająca z metryczek oświatowych w latach 2017-2019 wynosiła odpowiednio: 8 622,4 tys. zł, 8 755,8 tys. zł, 8 553,3 tys. zł. Natomiast placówki poniosły wydatki ogółem w kwotach wyższych od kwot przewidzianych w metryczkach o: 16,4%, (10 038,6 tys. zł) w 2017 r., 24,3% (10 886,1 tys. zł) w 2018 r., 33,8% (11 446,7 tys. zł) w 2019 r.

Powiat, przekazał niepublicznym szkołom specjalnym i ośrodkom środki w wysokości: 16 163,0 tys. zł w 2017 r., 16 462,7 tys. zł w 2018 r., 17 946,0 tys. zł w 2019 r., tj. więcej w porównaniu do kwot wynikających z metryczki subwencji oświatowej odpowiednio o: 6,4% (15 196,8 tys. zł); 2,5% (16 061,4 tys. zł) i 4,6% (17 161,3 tys. zł).

W latach 2017-2019, 13 niepublicznych szkół specjalnych otrzymało łącznie 24 306,4 tys. zł, z tego: Szkoła Podstawowa dla Niewidomych w OSW w Laskach: 5 931,5 zł; Szkoła Podstawowa Specjalna dla Niewidomych w OSW w Laskach: 4 905,0 tys. zł; Szkoła Przysposabiająca do Pracy dla Niewidomych w OSW w Laskach: 1 474,9 tys. zł; Szkoła Policealna przy OSW w Laskach: 254,6 tys. zł³⁸; Liceum Ogólnokształcące w OSW w Laskach: 1 382,7 tys. zł; Technikum Masażu w OSW w Laskach: 562,1 tys. zł; Technikum dla Niewidomych w OSW w Laskach: 482,7 tys. zł; Zasadnicza Szkoła Zawodowa/Branżowa Szkoła I stopnia dla Niewidomych w OSW w Laskach: 1 470,6 tys. zł; Zasadnicza Szkoła Zawodowa Specjalna/Branżowa Szkoła Specjalna I stopnia dla Niewidomych³⁹ w OSW w Laskach: 447,8 tys. zł; Gimnazjum dla Niewidomych w OSW w Laskach: 1 244,2 tys. zł; Gimnazjum Specjalne dla Niewidomych Upośledzonych Umysłowo w Stopniu Lekkim w OSW w Laskach⁴⁰: 1 415,4 tys. zł; Szkoła podstawowa specjalna w MOS w Łomiankach: 2 870,1 tys. zł; Gimnazjum specjalne w MOS w Łomiankach: 1 864,8 tys. zł.

Ustalając wysokość środków finansowych/dotacji dla szkół niepublicznych, Powiat uwzględniał dane przekazywane przez szkoły w comiesięcznych informacjach – faktyczną liczbę uczniów oraz przypisane im wagi niepełnosprawności zawarte w algorytmie podziału części oświatowej subwencji ogólnej⁴¹.

W latach 2017-2018 w przypadku czterech spośród 13 szkół niepublicznych przekazano nieprawidłowe kwoty dotacji. W przypadku Szkoły Podstawowej dla Niewidomych w OSW w Laskach oraz Szkoły Podstawowej Specjalnej dla Niewidomych w OSW w Laskach przekazane kwoty dotacji były zawyżone ogółem

³⁸ Za lata 2017-2018.

³⁹ Tylko 2017 r.

⁴⁰ Dalej: Gimnazjum Specjalne w OSW w Laskach.

⁴¹ Wzór comiesięcznych informacji stanowił załącznik nr 2 do uchwał Rady Powiatu. Uchwały Rady Powiatu Warszawskiego Zachodniego: nr XVII/124/2016 r. z dnia 20 grudnia 2016 r. w sprawie trybu udzielania i rozliczania dotacji dla szkół niepublicznych o uprawnieniach szkół publicznych oraz placówek niepublicznych zakładanych i prowadzonych na terenie Powiatu Warszawskiego Zachodniego oraz trybu i zakresu kontroli prawidłowości ich pobierania i wykorzystywania; nr XXVI/185/2017 z dnia 21 grudnia 2017 r., XXVIII/196/2018 z dnia 22 marca 2018 r. w sprawie ustalenia trybu udzielania i rozliczania dotacji z budżetu Powiatu Warszawskiego Zachodniego dla niepublicznych szkół posiadających uprawnienia szkoły publicznej i niepublicznych placówek oraz trybu przeprowadzania kontroli prawidłowości jej pobrania i wykorzystania. Tytuł uchwały z dnia 22 marca 2018 r. został zmieniony uchwałą nr VII/74/2019 z dnia 19 września 2019 r. nadającą mu brzmienie w sprawie ustalenia trybu udzielania i rozliczania dotacji z budżetu Powiatu Warszawskiego Zachodniego dla niepublicznych szkół i placówek kontroli prawidłowości jej pobrania i wykorzystania.

o 61 817,22 zł. Natomiast w przypadku Gimnazjum dla Niewidomych w OSW w Laskach oraz Gimnazjum Specjalnego dla Niewidomych w OSW w Laskach przekazane kwoty dotacji były zaniżone ogółem o 58 106,00 zł. W 2019 r. przekazano prawidłowe kwoty dotacji dla wszystkich niepublicznych szkół specjalnych.

Zgodnie z art. 28 ust. 6 ustawy z dnia 13 listopada 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego⁴² podział części oświatowej subwencji ogólnej między poszczególne jednostki samorządu terytorialnego określa się w rozporządzeniach wydanych przez Ministra właściwego ds. oświaty i wychowania⁴³. W załącznikach do wydanych w 2017 r. i 2018 r. rozporządzeń⁴⁴ Minister określił algorytm podziału części oświatowej subwencji ogólnej dla jednostek samorządu terytorialnego i przy obliczaniu liczebności uczniów w wagach Sa (uczeń statystyczny szkoły publicznej/niepublicznej – młodzież) i P1 (uczeń szkoły podstawowej wieś/miasto do 5 tys. mieszkańców), w odniesieniu do szkół podstawowych zwiększył liczbę uczniów, a w przypadku gimnazjów zmniejszył liczbę uczniów w wagach Sa i P2 (uczeń gimnazjum wieś/miasto do 5 tys. mieszkańców).

Powiat przy obliczaniu miesięcznych kwot należnych ww. szkołom uwzględniał założenia przyjęte przez Ministra w zakresie zwiększenia lub odpowiednio zmniejszenia liczby uczniów przyjętych przy naliczaniu subwencji oświatowej dla jednostki samorządu terytorialnego.

(akta kontroli tom II str. 221-224, tom III str. 81-88, 90-92)

9. Wydatki Powiatu na kształcenie specjalne wyniosły w 2017 r. – 26 824,6 tys. zł; w 2018 r. – 28 517,3 tys. zł; w 2019 r. – 30 645,8 tys. zł, z czego dotacje dla niepublicznych jednostek systemu oświaty stanowiły odpowiednio: 60,5% (16 227,5 tys. zł), 57,9% (16 512,7 tys. zł) i 59,2% (18 131,5 tys. zł).

Wydatki na kształcenie specjalne w podziale na rodzaje szkół w latach 2017-2019 przedstawiają się odpowiednio:

- szkoły podstawowe specjalne: 6 150,3 tys. zł; 7 717,7 tys. zł; 9 885,6 tys. zł;
- gimnazja specjalne: 3 686,9 tys. zł; 2 887,8 tys. zł; 1 467,6 tys. zł;
- licea ogólnokształcące specjalne: 509,5 tys. zł; 424,2 tys. zł; 573,6 tys. zł;
- szkoły zawodowe specjalne: 4 054,1 tys. zł; 4 072,0 tys. zł; 4 552,7 tys. zł;
- specjalne ośrodki szkolno-wychowawcze: 8 224,0 tys. zł; 8 468,5 tys. zł; 8 643,2 tys. zł;
- młodzieżowe ośrodki socjoterapii: 3 338,8 tys. zł; 3 779,1 tys. zł; 4 073,5 tys. zł.

Z ww. środków finansowych kwoty przekazane dla niepublicznych jednostek systemu oświaty stanowiły, w tych latach, odpowiednio: w szkołach podstawowych specjalnych 56,1% (3 453,2 tys. zł); 57,9% (4 467,5 tys. zł); 58,5% (5 786,0 tys. zł); w gimnazjach specjalnych: 61,1% (2 254,2 tys. zł); 55,1% (1 592,5 tys. zł); 46,2% (677,6 tys. zł); w liceach ogólnokształcących specjalnych: 100% (509,5 tys. zł); 100% (424,2 tys. zł); 78,3% (449,0 tys. zł); w szkołach zawodowych specjalnych: 38,9% (1 577,1 tys. zł); 33,9% (1 378,6 tys. zł); 38,2% (1 737,1 tys. zł). W specjalnych ośrodkach szkolno-wychowawczych: 59,2% (4 865,7 tys. zł); 53,7% (4 551,3 tys. zł); 56,1% (4 848,1 tys. zł); a w młodzieżowych ośrodkach socjoterapii: 100% (3 338,8 tys. zł); 100% (3 779,1 tys. zł); 100% (4 073,5 tys. zł).

(akta kontroli tom II str. 225)

10. W latach 2017 – 2019 najwyższy udział w finansowaniu wydatków budżetowych Powiatu na kształcenie specjalne stanowiły środki z subwencji oświatowej: w 2017 r.

⁴² Dz. U. z 2020 r. poz. 23, ze zm.

⁴³ Dalej: Minister.

⁴⁴ Rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia: 22 grudnia 2016 r. w sprawie sposobu podziału części oświatowej subwencji ogólnej dla jednostek samorządu terytorialnego w 2017 r. (Dz. U. z 2016 r. poz. 2298) oraz 15 grudnia 2017 r. w sprawie sposobu podziału części oświatowej subwencji ogólnej dla jednostek samorządu terytorialnego w 2018 r. (Dz. U. z 2017. poz. 2395).

– 89,4%, w 2018 r. – 88,2% i w 2019 r. – 85,6% oraz środki własne, których udział w poszczególnych latach wynosił odpowiednio: 10,1%, 10,8% i 13,4%. Dotacjami pozyskanymi ze źródeł zewnętrznych sfinansowano 0,5%, 1,0%, 1,0% wydatków poniesionych na kształcenie specjalne.

(akta kontroli tom II str. 226)

Szkoły podstawowe specjalne oraz gimnazja specjalne otrzymały, od Wojewody Mazowieckiego dotacje celowe, na wyposażenie szkół w podręczniki, materiały edukacyjne lub materiały ćwiczeniowe. Ze środków tych wydatkowano: w 2017 r. – 95,5 tys. zł, w 2018 r. – 75,5 tys. zł, w 2019 r. – 203,5 tys. zł, a niewykorzystane kwoty w wysokości: 12,7 tys. zł, 4,4 tys. zł i 30,0 tys. zł zostały terminowo zwrócone. Mazowiecki Kurator Oświaty nie wnosił uwag do przedstawionych rozliczeń.

W 2019 r. Powiat otrzymał dotację z budżetu Województwa Mazowieckiego na realizację zadania „Nowa pracownia językowa szansą na lepsze jutro” w kwocie 49,0 tys. zł (w ramach programu „Mazowiecki Program Dofinansowania Pracowni Informatycznych i Językowych”). Całkowita wartość zadania wyniosła 70,0 tys. zł z czego 21,0 tys. zł stanowiło wkład własny. W ramach realizacji programu w SOSW w Lesznie utworzono pracownię językową z 16 stanowiskami dla uczniów (w tym dwa dla uczniów na wózkach inwalidzkich) oraz stanowiskiem dla nauczyciela, z której korzystali uczniowie z niepełnosprawnością intelektualną. Do budżetu województwa Powiat zwrócił środki w wysokości 111,19 zł. Sprawozdanie końcowe i rozliczenie zadania zostało przyjęte przez Zarząd Województwa Mazowieckiego 18 lutego 2020 r.

(akta kontroli tom II str. 228, tom III str. 35-43, 60-61, 65)

10. W szkołach specjalnych prowadzonych przez Powiat, średni miesięczny koszt kształcenia ucznia⁴⁵, w latach 2017-2019, kształtował się następująco:

- SOSW w Lesznie: Publiczna Szkoła Podstawowa Specjalna⁴⁶ (2017 r. – 3,1 tys. zł, 2018 – 3,0 tys. zł, 2019 r. – 3,2 tys. zł); Zasadnicza Szkoła Zawodowa/Branżowa Szkoła Specjalna I stopnia/Szkoła Specjalna Przystosowująca do Pracy (2017 r. – 2,3 tys. zł, 2018 r. – 2,7 tys. zł, 2019 r. – 2,9 tys. zł); Publiczne Gimnazjum Specjalne (2017 r. – 2,4 tys. zł, 2018 – 3,1 tys. zł, 2019 r. – 3,9 zł⁴⁷).
- Zespół Szkół w Dziekanowie Leśnym: Specjalna Szkoła Podstawowa wraz z Oddziałami Przedszkolnymi⁴⁸ (2017 r. – 1,7 tys. zł, 2018 – 2,1 tys. zł, 2019 r. – 2,3 tys. zł); Gimnazjum/oddziały gimnazjum⁴⁹ (2017 r. – 1,5 tys. zł, 2018 – 1,5 tys. zł, 2019 r. – 2,0 tys. zł⁵⁰); Specjalne Liceum Ogólnokształcące (2019 r. – 3,9 tys. zł⁵¹).

(akta kontroli tom II str. 227)

11. Powiat podejmował działania w celu zapewnienia warunków umożliwiających stosowanie specjalnej organizacji nauki i metod pracy dla dzieci i młodzieży objętych kształceniem specjalnym w SOSW w Lesznie, m.in.: rozbudowano łącznik budynku szkoły wraz z przebudową istniejących pomieszczeń na potrzeby osób niepełnosprawnych i montażem windy, wydatkując na ten cel w 2017 r. – 16,8 tys. zł; w 2018 r. – 456,2 tys. zł; w 2019 r. – 356,0 tys. zł. W 2017 r. doposażono gabinet profilaktyki zdrowotnej w sprzęt i aparaturę medyczną

⁴⁵ Obliczany według zasady: wydatki bieżące szkoły ÷ średnioroczna liczba uczniów. Średnioroczną liczbę uczniów obliczono według zasady: suma iloczynów liczby uczniów poprzedniego roku budżetowego x 8 miesięcy i liczba uczniów danego roku budżetowego x 4 miesiące ÷ 12 miesięcy. Przy wyliczeniach uwzględniono liczbę uczniów wg. stanu na 30 września.

⁴⁶ Razem z uczniami objętymi zajęciami rewalidacyjno – wychowawczymi.

⁴⁷ W 2019 r. gimnazja funkcjonowały przez 8 miesięcy (wydatki bieżące podzielono przez 8).

⁴⁸ W latach 2017-2019 (do 1 września) Szkoła Podstawowa przy Klinicznym Szpitalu Dziecięcym w Dziekanowie Leśnym (wraz z oddziałami przedszkolnymi).

⁴⁹ W 2017 r. Gimnazjum przy Klinicznym Szpitalu Dziecięcym w Dziekanowie Leśnym. W latach 2018-2019 oddziały gimnazjum (Szkoła Podstawowa przy Klinicznym Szpitalu Dziecięcym w Dziekanowie Leśnym).

⁵⁰ Jw.

⁵¹ Liceum funkcjonowało przez 4 miesiące w 2019 r. (wydatki bieżące podzielono przez 4).

(5,7 tys. zł). W 2019 r. wykonano nową infrastrukturę światłowodową (18,0 tys. zł), zmodernizowano monitoring wizyjny oraz zainstalowano nowe kamery (12 tys. zł). W 2020 r. zaplanowano wymianę ogrodzenia terenu i zamontowanie dwóch bram przesuwanych oraz furtek (150,0 tys. zł), a także montaż wiatrołapu przy głównym wejściu do ośrodka (10,0 tys. zł).

W latach 2017-2019 wydatki inwestycyjne wyniosły łącznie 1 003,5 tys. zł, a wydatki na zakupy inwestycyjne 22,6 tys. zł.

W SOSW w Lesznie znajdowało się osiem gabinetów: profilaktyki zdrowotnej i pomocy przedlekarskiej, psychologa, pedagoga, logopedy, rehabilitanta, wczesnego rozwoju dziecka, stymulacji sensorycznej; 26 sal lekcyjnych; dwie pracownie do prowadzenia praktycznej nauki zawodów; biblioteka; świetlica; pomieszczenia do prowadzenia zajęć wychowania fizycznego (sala gimnastyczna i siłownia); kuchnia; stołówka; sześć pozostałych pomieszczeń wielofunkcyjnych. Starosta wyjaśnił, że z uwagi na to, że szkoły wchodzące w skład ośrodka nie są szkołami ogólnodostępnymi, reforma systemu oświaty nie spowodowała problemu w zapewnieniu warunków lokalowych uczniom i nauczycielom.

Placówki specjalne prowadzone przez Powiat zrealizowały w latach 2017-2019 wydatki zaplanowane na zakup pomocy dydaktycznych w wysokości 105,2 tys. zł (99,7% planu)⁵².

(akta kontroli tom II str. 94-96, 234-235)

11. Dyrektorzy szkół specjalnych prowadzonych przez Powiat corocznie dokonywali kontroli zapewnienia bezpiecznych i higienicznych warunków korzystania z obiektów należących do szkoły lub placówki, w tym bezpiecznych i higienicznych warunków nauki zgodnie z obowiązkiem wynikającym z § 3 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31 grudnia 2002 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach⁵³, w których potwierdzano gotowość do rozpoczęcia zajęć dydaktyczno-wychowawczych. Protokoły z przeprowadzonych kontroli przekazywano organowi prowadzącemu. W latach 2017-2019 Mazowiecki Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny w Warszawie przeprowadził dwie kontrole warunków lokalowych i organizacyjnych w SOSW w Lesznie⁵⁴, w wyniku których nie stwierdzono nieprawidłowości.

(akta kontroli tom II str. 237)

12. Nadzór nad działalnością szkół specjalnych w zakresie spraw finansowych i administracyjnych, w tym nad prawidłowością wydatkowania środków przekazywanych tym jednostkom realizowano m.in. poprzez: analizę przekazanych przez szkoły danych do podziału subwencji; wprowadzenie „Rozliczenia rocznego dotacji z budżetu Powiatu Warszawskiego Zachodniego”⁵⁵, które umożliwiało ocenę zasadności dokonanego zakupu lub płatności. W przypadku wątpliwości co do zasadności wydatkowania środków, placówka była proszona o złożenie stosownych wyjaśnień, bądź złożenie korekty rozliczenia; w celu zapewnienia prawidłowości danych w Systemie Informacji Oświatowej wysłano do szkół pisma z wytycznymi w jaki sposób wprowadzać dane.

W ramach wykonywanego nadzoru nad działalnością szkół i placówek kształcenia specjalnego w latach 2017-2019 przeprowadzono dwie kontrole w zakresie prawidłowości prowadzonych przez szkoły specjalne działań wychowawczo-profilaktycznych i zapewnienia bezpieczeństwa. Kontrole przeprowadzono w SOSW w Lesznie i w Zespole Szkół w Dziekanowie Leśnym. Obie kontrole przeprowadzono

⁵² Zakupiono m.in.: materiały plastyczne, gry planszowe, sprzęt muzyczny, piłki sportowe.

⁵³ Dz. U. z 2003 r. Nr 6, poz. 69 ze zm.

⁵⁴ Kontrole z 10 marca 2017 r. i 20 października 2017 r. Kontrolę warunków lokalowych i organizacyjnych przeprowadzono także 20 stycznia 2020 r. Nie stwierdzono nieprawidłowości.

⁵⁵ W części D do Uchwały Nr XXVIII/196/2018 Rady Powiatu Warszawskiego Zachodniego z dnia 22 marca 2018 r.

w 2019 r. i w obu przypadkach nie stwierdzono nieprawidłowości. W styczniu 2020 r. rozpoczęto kontrolę w zakresie wydatkowania przekazywanych przez Powiat środków finansowych przez MOS w Łomiankach. Kontrola przewidywała weryfikację danych w SIO na dzień 30 września 2019 r. oraz weryfikację liczby uczniów podawanej do wypłacenia w 2019 r. Kontrola nie została jeszcze zakończona.

Powiat nie występował w sprawach dydaktyczno-wychowawczych i opiekuńczych z wnioskami do dyrektorów szkół/placówek specjalnych oraz organu sprawującego nadzór pedagogiczny. Starosta wyjaśnił, że organ prowadzący w ramach współpracy wynikającej z zatwierdzania arkuszy szkół przedstawia, wnioskując o opinie organu sprawującego nadzór pedagogiczny oraz przedstawia zalecenia dotyczące spraw dydaktyczno-wychowawczych zgodnie z obowiązującymi przepisami. Ponadto w przypadku niejasności dotyczących sposobu interpretacji i stosowania zapisów aktów prawnych z zakresu prawa oświatowego, głównie z zakresu szkolnictwa specjalnego, zwraca się także do Ministra Edukacji Narodowej⁵⁶. W ramach prawidłowej organizacji kształcenia w tym kształcenia specjalnego wydział merytoryczny, dyrektorzy szkół i placówek mają także możliwość korzystania z pomocy prawnej Kancelarii Prawnej z zakresu doradztwa i obsługi prawnej dla Powiatu.

(akta kontroli tom II str. 97-98, 104-107, 119-130, 237-249)

13. W celu zapewnienia uczniom wsparcia w adaptacji do samodzielnego życia, prowadzony przez Powiat Zespół Poradni Psychologiczno-Pedagogicznych Powiatu Warszawskiego Zachodniego im. Ireny Sendlerowej w Błoniu, współpracował m.in. z SOSW w Lesznie. Poradnia wspierała dzieci, młodzież oraz ich środowisko rodzinne poprzez m.in. organizację warsztatów, konferencji i szkoleń, zarówno dla nauczycieli. Poradnia, na organizowanych przedsięwzięciach, poruszała kwestie dotyczące m.in. dzieci ze spektrum autyzmu, depresji uczniów, dzieci z zaburzeniami więzi.

Starosta wyjaśnił, że Dyrektor SOSW w Lesznie prowadził współpracę z innym szkołami, ośrodkiem pomocy społecznej, stowarzyszeniami i fundacjami oraz jednostkami organizacyjnymi Powiatu, tj. np. Powiatową Stacją Ratownictwa Medycznego czy też Komendą Powiatową Policji z siedzibą w Starych Babicach.

(akta kontroli tom II str. 99, 111-112)

14. Powiat nie prowadził analiz losów absolwentów SOSW w Lesznie dla którego był organem prowadzącym. Starosta wyjaśnił, że zadanie to, w ramach swoich zadań statutowych, wykonywała każda ze szkół wchodzących w skład ww. ośrodka. Szkoła przysposabiająca do pracy realizowała program aktywizacji zawodowej wśród młodzieży w celu lepszego przygotowania do próby podjęcia pracy zawodowej przez absolwentów szkoły, co wiązało się z bieżącym monitorowaniem dalszych kroków uczniów, którzy opuścili już szkołę. Ośrodek pomagał absolwentom dokonać świadomego wyboru dalszego kształcenia, zaś uczniom szkoły zawodowej/branżowej i przysposabiającej do pracy – umożliwiał kształcenie pozwalające na nabywanie umiejętności niezbędnych do w miarę samodzielnego życia oraz wykonywania pracy. Przy ośrodku działało także Stowarzyszenie „Radość Dzieciom Niepełnosprawnym”, które również aktywizowało, w swoich działaniach, absolwentów szkół wchodzących w skład ośrodka.

(akta kontroli tom II str. 100)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

⁵⁶ W 2020 r. zwrócono się do MEN o odpowiedź w sprawie tworzenia oddziałów dla uczniów z różnymi typami niepełnosprawności.

1. Uchwała Rada Powiatu w sprawie stwierdzenia przekształcenia dotychczasowej Szkoły Specjalnej Przysposabiającej do Pracy w Specjalnym Ośrodku Szkolno-Wychowawczym im. płk. J. Strzałkowskiego w Szkołę Specjalną Przysposabiającą do Pracy została podjęta po terminie określonym w art. 172 ust. 3 ustawy wprowadzającej Prawo oświatowe (30 listopada 2017 r.). Powyższe było spowodowane przedłożeniem, przez Zarząd Powiatu, projektu ww. uchwały dopiero w dniu 4 września 2018 r.

Starosta wyjaśnił, że Szkoła Specjalna Przysposabiająca do Pracy w SOSW w Lesznie posiadała już taką nazwę, jaka była wymagana przez art. 172 ust. 3. W związku z powyższym projekt uchwały w tym zakresie nie został przedstawiony. W 2018 r. uzyskano z Kuratorium Oświaty w Warszawie informacje, że nawet w przypadku tych szkół, w których nie zachodziła zmiana nazwy należało podjąć uchwałę stwierdzającą przekształcenie. W związku z powyższym we wrześniu 2018 r. przedłożono do Biura Rady, Zarządu i Informacji Publicznej projekt ww. uchwały.

(akta kontroli tom I str. 337-338, tom III str. 93)

2. W latach 2017-2018 Powiat udzielił czterem szkołom niepublicznym dotacji w wysokościach niezgodnych z art. 90 ust. 2a ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty⁵⁷, art. 26 ust. 1 ustawy z dnia 27 października 2017 r. o finansowaniu zadań oświatowych⁵⁸ oraz § 3 pkt 1 uchwał Rady Powiatu określających tryb udzielania i rozliczania dotacji⁵⁹. Dwie szkoły otrzymały wyższe dotacje: Szkoła Podstawowa dla Niewidomych w OSW w Laskach o odpowiednio: 20 791,15 zł i 22 124,74 zł oraz Szkoła Podstawowa Specjalna dla Niewidomych w OSW w Laskach o: 9 318,91 zł; i 9 582,42 zł, a dwie niższe: Gimnazjum dla Niewidomych w OSW w Laskach o odpowiednio o: 19 163,24 zł i 18 798,93 zł oraz Gimnazjum Specjalne dla Niewidomych w OSW w Laskach o: 9 518,65 zł i 10 625,18 zł.

Starosta wyjaśnił, że przy naliczaniu kwoty miesięcznej dotacji w latach 2017 i 2018 dla poszczególnych szkół uwzględniono założenia przyjęte przez Ministerstwo Edukacji Narodowej do naliczenia części oświatowej subwencji ogólnej dla Powiatu. MEN w 2017 r. i 2018 r. w odniesieniu do szkół podstawowych zwiększył liczbę dzieci (w wagach Sa i P1) o odpowiednio 5,32% i 4,78%, a w przypadku gimnazjów zmniejszył (w wagach Sa i P2) o 11,03% i 17,81%. Kwoty dotacji przekazane szkołom podstawowym oraz gimnazjom w Laskach zostały przekazane w wysokości, która wynikała z przyjętych przez MEN zwiększeń oraz zmniejszeń dokonanych na etapie podziału subwencji oświatowej dla Powiatu. Powiat nie dokonywał we własnym zakresie żadnych zwiększeń bądź też zmniejszeń kwot dotacji należnych ww. szkołom. Opierano się tylko i wyłącznie na założeniach przyjętych przez MEN.

Najwyższa Izba Kontroli wskazuje, że kwota przewidziana na jednego ucznia w części oświatowej subwencji ogólnej dla Powiatu, w wadze Sa wynosiła w 2017 r. – 431,45 zł, a w 2018 r. – 437,90 zł, w wadze P1 w 2017 r. – 172,58 zł, a w 2018 r. – 175,16 zł, w wadze P2 w 2017 r. – 116,49 zł, a w 2018 r. – 118,23 zł. Zastosowany przez Powiat mechanizm naliczenia dotacji spowodował, że przykładowo: w wadze Sa szkoły podstawowe otrzymywały na jednego ucznia

⁵⁷ Dz. U. z 2019 r. poz. 1481, ze zm. (przepis uchylony z dniem 1 stycznia 2018 r.).

⁵⁸ Dz. U. z 2020 r., poz. 17.

⁵⁹ Uchwały Rady Powiatu Warszawskiego Zachodniego: nr XVII/124/2016 z dnia 20 grudnia 2016 r. w sprawie trybu udzielania i rozliczania dotacji dla szkół niepublicznych o uprawnieniach szkół publicznych oraz placówek niepublicznych zakładanych i prowadzonych na terenie Powiatu Warszawskiego Zachodniego oraz trybu i zakresu kontroli prawidłowości ich pobrania i wykorzystania; nr XXVI/185/2017 z dnia 21 grudnia 2017 r. i nr XXVIII/196/2018 z dnia 22 marca 2018 r. w sprawie ustalenia trybu udzielania i rozliczania dotacji z budżetu Powiatu Warszawskiego Zachodniego dla niepublicznych szkół posiadających uprawnienia szkoły publicznej i niepublicznych placówek oraz trybu przeprowadzania kontroli prawidłowości jej pobrania i wykorzystania.

w 2017 r. – 454,41 zł, i w 2108 r. – 458,83 zł, a gimnazja w 2017 r. – 383,86 zł, i w 2018 r. – 359,91 zł. Zgodnie z przywołanymi wyżej przepisami szkoły niepubliczne powinny otrzymywać na jednego ucznia kwoty w wysokości wynikającej z części oświatowej subwencji ogólnej dla Powiatu.

Należy podkreślić, że Ministerstwo Edukacji Narodowej dokonując podziału części oświatowej subwencji ogólnej dla jednostek samorządu terytorialnego, w latach 2017-2018, zastosowało wskaźniki korygujące liczbę uczniów, tak aby subwencja naliczona dla JST odpowiadała zmianom zachodzącym w systemie oświaty w związku z wdrażaną reformą.

(akta kontroli tom III str. 78, 81-88, 90-92, 110-111, 132-133, 169-177)

IV. Wnioski

Wniosek

W związku ze stwierdzoną nieprawidłowością, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, wnosi o podjęcie działań mających na celu zwrot części dotacji udzielonych przez Powiat w latach 2017-2018 Szkole Podstawowej dla Niewidomych w OSW w Laskach i Szkole Podstawowej Specjalnej dla Niewidomych w OSW w Laskach, w wysokości niezgodnej z określoną w ustawie o finansowaniu zadań oświatowych.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Warszawie. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosku pokontrolnego oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Warszawa, 19 czerwca 2020 r.

Kontroler
Marta Pietruszewska
starszy inspektor k. p.

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Warszawie

/-/

/-/

Zmian w wystąpieniu pokontrolnym dokonał: Michał Musioł p. o. Wicedyrektora Delegatury Najwyższej Izby Kontroli w Warszawie.

.....